

Tid Tisdagen den 8 april 2014 kl 16.30 – 16.55
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Onsdagen den 16 april 2014

Ulla Hamilton

Daniel Helldén

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Ulla Hamilton (M), ordföranden

Daniel Helldén (MP), vice ordföranden

Bo Arkelsten (M)

Datevig Tjärnberg (M)

Daniele Fava (FP)

Malte Sigemalm (S)

Annika Ödebrink (S)

Oskar Levin (S)

Martin Hansson (MP)

Tobias Johansson (V)

Tjänstgörande ersättare:

Inga-Lill Larsson (M)

för Daniel Valiollahi (M)

Christer Swärd (M)

för Marie Agmén (M)

Charlotta Schenholm (FP)

för Jonas Naddebo (C)

Ersättare:

Jesper Svensson (FP)

Göran Oljeqvist (KD)

Margareta Stavling (S)

Jimmy Lindgren (S)

Maria-Elsa Salvo (S)

Hampus Rubaszkin (MP)

Petra Schagerholm (MP)

Zakarias Zouhir (V)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Per Anders Hedkvist, Fredrik Alfredsson, Petra Berglund, Louise Bill, Ted Ell, Inga-Lill Hultin, Lars Jolérus, Mattias Lundberg, Elisabet Munters och Marita Söderqvist samt biträdande borgarrådssekreteraren Shashika Sellgren från roteln.

§ 16**Stockholms stads kemikalieplan 2014–2019. Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr T2014-00015

Beslut

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar enligt trafikkontorets förslag:

- 1 Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

Trafikkontorets tjänsteutlåtande från den 12 mars 2014.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton m.fl. (M), Daniele Fava m.fl. (FP), Malte Sigemalm m.fl. (S) och Tobias Johansson (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:
  1. Att lägga till möjligheten till att efter utvärdering göra mindre revideringar av planen efter två år.
  2. Att med denna ändring föreslå Kommunfullmäktige att godkänna förslaget till kemikalieplan.

Vi ser mycket positivt på att förslaget till kemikalieplan äntligen är färdigt och tycker att många viktiga delar av stadens kemikaliearbete har tagits med. Vi är också mycket nöjda över att barns exponering för kemikalier har fått en central roll i förslaget. Vi välkomnar att ambitionerna åter höjs, sedan Miljömiljardsprojektet "Nya gifter – nya verktyg" (2004-2008) avslutades.

Vi instämmer helt i prioriteringen att minska barns exponering för skadliga kemikalier, men anser därutöver att utfasning av persistenta och bioackumulerande ämnen och användningen av giftfria byggmaterial bör vara viktiga områden att arbeta med då dessa två områden kan ge skadlig påverkan på mycket lång sikt, och blir svåra att hantera när problem uppstår. Inom dessa tre områden (barn, byggmaterial och persistenta kemikalier) är det extra viktigt att "ska-krav" ställs och att man undviker formuleringar som "bör inte

användas” då detta kommer försvåra uppföljning och eventuell påföljd om kraven inte följts. Vi anser också att det är extra viktigt att försiktighetsprincipen används inom dessa prioriterade områden.

Även vid olika typer av upphandling är ”ska-krav” att föredra framför ”bör” och ska göras i de fall där det finns laglig möjlighet. Staden bör verka för utökade möjligheter att ställa sådana krav (se till exempel ärende 16 om EU-arbetet). Staden är dessutom en så stor aktör att det kan vara befogat med riktade teknikupphandlingar, ibland tillsammans med andra kommuner (se till exempel ärende 8 om policy för golv med ftalater). Upphandlande förvaltning eller bolag måste få tydliga riktlinjer med beskrivning av vad som inte ska upphandlas, och vilka miljökrav som ska ställas då det annars kan vara mycket svårt att ställa någon till svars vid en uppföljning av de ställda kraven. Uppföljning av kraven är mycket viktig och vi vill speciellt trycka på vikten av påföljd om kraven inte har följts.

Vi anser att det är viktigt att staden ska kunna sätta en högre standard för kravställande och att man t.ex. ska kunna exkludera ämnen som ännu inte hunnit uppföras på några listor om man bedömer att det kan finnas risker med dessa. Staden är en stor aktör som har stor inverkan och bör därför gå före. Staden har också många underaktörer som också kan behöva tydlighet. Därför anser vi att kemikalieplanen kommer vara viktig som ett basalt övergripande dokument för att styra stadens alla verksamheter, men att starkare krav kan komma att ställas inom specifika viktiga områden, exempelvis för byggmaterial.

Det är viktigt att Kemikaliecentrum finns tillgängligt med stöd och hjälp och kan tillhandahålla styrdokument för att hjälpa verksamheter att fasa ut produkter och material som kan innehålla skadliga ämnen.

Stadens kemikaliearbete bör tydligt lyfta fram förslag på åtgärder på nationell eller EU-nivå, där sådana behöver för bättre måluppfyllelse. Ett exempel är skatter på farliga ämnen som inte kan förbjudas, där det finns alternativ som inte kommer till användning av kostnadsskäl.

Vi anser att man bör överväga hur information som inhämtats genom tillsyn, upphandling eller på annat sätt om farliga ämnen i bestämda produkter kan göra mer lättillgänglig för hushåll, småföretag och andra brukare samt föreningar och andra medkommunikatörer. Vi anser att staden bör fördjupa

samarbetet med ideella miljöorganisationer om kemikaliefrågor.

Då kemikalieområdet snabbt kan förändras och då planen är ny och oprövad anser vi att det är viktigt att efter 2 år ha en genomgång av möjliga problemområden och möjlighet till en eventuell revidering av kemikalieplanen.

Förutom de kemikalier som ”importeras” till staden med varor och produkter som vi använder finns det även skadliga ämnen som kan bildas av stadens egen verksamhet. Exempelvis kan linoljeprodukter ge upphov till förhöjda halter av formaldehyd och fuktskadad betong kan avge organiska ämnen som kan ge hälsoeffekter i inomhusmiljön. Andra exempel där stadens egna verksamheter kan ge avtryck på miljön är t.ex. fjärrvärmeproduktion och avloppshantering. Sopförbränning leder t.ex. till bildning av dioxiner, speciellt vid för låg temperatur och användning av hypoklorit i för rening av nya membranfilter i avloppsreningsverk ger upphov till bildning av persistenta klororganiska föreningar, vilket t.ex. kan undvikas genom att byta ut hypoklorit mot väteperoxid. I dessa fall är det viktigt att staden har kunskap om dessa processer och arbetar proaktivt med information och tillsyn för att minska risken för bildning och frisättning av dessa skadliga ämnen, både för en förbättrad inomhusmiljö, och för att förhindra utsläpp av skadliga ämnen till mark eller vatten.

Vi anser att kemikalieplanen är ett bra grunddokument, men det är också tydligt att planen är en start och inte en lösning. Arbetet kommer att starta med godkännandet av planen. Kemikaliecentrum kommer att få en enorm uppgift att lösa och det kommer behövas koordination, resurser och hjälp utifrån för att kunna nå målet om ett giftfritt Stockholm. Precis som med staden miljöprogram kommer det finnas ett stort behov av att samordna och informera stadens nämnder och bolag om innehållet i planen. Nya underdokument för styrning och uppföljning kommer att behöva tas fram. Vi efterlyser också en stor tydlighet i styrdokumentet, för att uppnå en bättre användarvänlighet. Vilka kemikalier får inte användas, var gäller specifika riskbedömningar, när kan undantag beviljas, hur kommer arbetet att följas upp? Även arbetet mot allmänhet och företag kommer att bli krävande. Det är därför av största vikt att kemikaliecentrum tilldelas tillräckliga resurser och att finansieringen tryggas på längre sikt.

Vi måste starta nu och inte sedan. Det är viktigt att visionen

om ett Giftfritt Stockholm inte bara stannar vid en vision.

Beslutsgång

Ordföranden Ulla Hamilton (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Ulla Hamilton m.fl. (M), Daniele Fava m.fl. (FP), Malte Sigemalm m.fl. (S) och Tobias Johansson (V).

Reservation

Vice ordföranden Daniel Helldén m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Vid protokollet
Petra Berglund

Rätt utdraget intygar:
